

4. ΟΙ ΧΑΤΖΗΘΩΜΑΔΕΣ. Μεγάλοι γαιοκτήμονες — οι μεγαλύτεροι σέ όλη τήν περιοχή και τά γύρω χωριά. Πλούσιοι όχι μόνο σέ κτήματα (περβόλια μέ χρυσομηλιές, έλιές, χαρουπιές) άλλα και σέ λεφτά. Σ' αυτή τήν οικογένεια κατάφερε νά μπεί ό δάσκαλος Γιώργος Παρασκευά από τό έξω Μετόχι.

5. ΟΙ ΚΥΡΑΤΖΗΔΕΣ. Μεγάλοι έμποροι - καταστηματαρχές. Δραστήριοι κοινωνικοί παράγοντες. "Όπως κι ό κοσ Οικονομίδης.

ΤΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΜΒΡΟΣΙΟ.

Μπορώ νά πώ ότι ό "Αης Γρόσης βρισκόταν στήν πρωτοπορεία στήν εξάπλωση του Συνεργατισμού στήν Κύπρο.

Νέοι άνθρωποι, μορφωμένοι, προοδευτικοί, δραστήριοι, πού έβλεπαν τίς άρπάγες τής τοκογλυφίας και τά πλοκάμια τής εκμετάλλευσης νά περισφίγγουν τό λαιμό του άγρότη του χρυσομηλοπαραγωγού του έλαιοπαραγωγού και του χαρουποπαραγωγού άδραξαν τήν εύκαιρία πού πρόσφερε ό Συνεργατισμός και ίδρυσαν τή Συνεργατική Πιστωτική Έταιρεία γιά νά προστατέψει τό γεωργό προσφέροντας του δάνειο σπόρο λιπάσματα, ζυζανιοκτόνα φάρμακα, και άλλα για τή καταπολέμηση του δάκου και τών άκάρων και γεωργικά εργαλεία και ψεκαστήρες.

Ίδρυσαν στή συνέχεια Συνεργατικό έλαιοπιεστήριο, Συνεργατικό Παντοπωλείο, Συνεργατική Έταιρεία Χρυσομηλοπαραγών για τή συγκέντρωση και συσκευασία τών χρυσομηλών και τή διάθεσή τους στις αγορές Κερύνειας και Λευκωσίας. Ίδρυσαν Συνεργατικό Έργοστάσιο Μαρμελάδας χρυσομηλών και άκόμη Συνεργατική Έταιρεία Μεταφορών (αυτοκινήτων).

Ψυχή και μοχλός του Συνεργατικού Κινήματος στο χωριό ήταν οι άδερφοί Χατζηκύριοι (" Αντρέας Χ" " Κύρου, Γραμματέας τής Σ. Πιστ. Έταιρείας και Κύρος Χ" " Κύρου (δάσκαλος) και ό άοκος και εξαιρετικά δραστήριος Μιχάλης Φτωχός, γραμματέας τής Συνεργατικής Έταιρείας Χρυσομηλοπαραγωγών.

Η είκοσαετία 50-70 ήταν ή χρυσή έποχή του Άηγροσιού πού ή εξάπλωση τής χρυσομηλοκαλλιέργειας και ή συστηματική συσκευασία και έμπορία τών χρυσομηλών Α, δύο "Αλφα, και ή παραγωγή έλαιολάδου μέ σύγχρονα μηχανήματα, προκάλεσε μία πρωτοφανή άνοδο του βιοτικού επιπέδου και μιάν άνευ προηγουμένου έξύψωση τής πολιτιστικής στάθμης και εύάρειας, πού ήρθε ξαφνικά νά ανάκοψει και καταστρέψει όλότελα ή καταστρεπτική θύελλα, ή βία και ή έρήμωση τής βάρβαρης Τουρκικής Εισβολής του 74.

Ο ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ 55 ΚΙ Ο ΑΓ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ.

Τήν 1η τ' Άπρίλη 1955 μέ τό ιστορικό διάγγελμα άρχισε ό Τιάνιος Άγώνας για τήν άποτύναξη του ζυγού τής Άποικιοκρατίας. Τά ήρωικά παιδιά τής ΕΟΚΑ, πού ξεφύτρωσαν από τά Κατηχητικά σχολεία, πού όργάνωσε ή Έθναρχούσα Έκκλησία στή δεκαετία του 40, όργανωμένα σέ άνταρτικές ομάδες σέ κρυσφήγετα μέ τήν καθοδήγηση του άρχηγού τής ΕΟΚΑ άρχισε τόν ένοπλο άγώνα στινοντας ένέδρες στίς στρατιωτικές περιπόλους τών Βρετανικών Δυνάμεων κατοχής.

Στόν Άγιο Άμβρόσιο, ένα μίλι πέρα από τό χωριό, μέσα στο δάσος, ήταν μεγάλο στρατόπεδο τών Άγγλων περιτριγυρισμένο μέ πυκνά συρματοπλέγματα. Οι Βρεττανοί στρατιώτες μέ τά όπλα τους πάνω σέ μικρά, εύκίνητα τζίπς, μέ συνοδούς Τούρκους επικουρικούς όργάνωναν περιπόλους στο χωριό και έξω από τό χωριό προς τή θάλασσα και στο δρόμο Άη Γροσιού — Άγίου Έπικτήτου — Κερύνειας και Άη Γροσιού Χάρτζιας — Λευκωσίας και Άη Γροσιού — Καλογριάς — Άκανθοϋς.

Στήν περιοχή δρούσε ή άνταρτική ομάδα στήν άρχή Γρηγόρη Αύξεντιου και ύστερα του Θάσου Σοφοκλέους πού πολλές φορές έστηνε ένέδρες κοντά στήν είσοδο του χωριού πού είχε ίδανικές συνθήκες για διαφυγή στο σκοτάδι τής νύκτας.

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 1955-56. Άπό τήν άρχή του χρόνου προγραμματίσαμε μαζί μέ